

finde det rigtig, at saa store Naturalydelse som de, hvorom der her er Tale, der for Diebliffet hvile paa Hartkornet, skulde falde bort for dette, og at Byrden af disse Ydelse derimod herefter skal falde paa Kommunekassen, saalænge Formue- og Veilighedsbetraktningen ikke endnu fuldstændig er gennemført i og mellem Kommunerne. Lad os tage et Exempel, hentet fra Eiendomme med forskjelligt Folkehold og Hestehold, hvilket jo er de to Momenter, der have Betydning med Hensyn til Snekastningspligten og Kjørselepligten. Det vil da vistnok blive indrømmet, at en Gaard paa f. Ex. 50 Tdr. Hartkorn ikke har det samme Folkehold eller Hestehold i Forhold som en lille Eiendom. Desuagtet udreder nu imidlertid en Gaard paa 50 Tdr. Hartkorn hidtil 50 Kjørser, naar en Gaard paa 2 Tdr. Hartkorn udreder 2. Til en Gaard paa 2 Tdr. Hartkorn hører der jo i Reglen eet Par Heste, men paa en Gaard paa 50 Tdr. Hartkorn holdes der forholdsvis langt færre Heste, jeg vil sige en 5, 6, maaſte 7 Par. Nu kunde man jo maaſte ville sige, at det er ubilligt, at Byrden saaledes er fordelt ulige og at der forlanges Ydelse af en Mand i et større Forhold, end som der kunde komme til at paahvile ham, efter hvad han har. Hertil svarer jeg imidlertid Nei. Det er nemlig en gammel Naturalydelse, hvorom der her er Tale, og som hidtil altid har hvilet paa Eiendommene. Men naar man nu vil afløse den, saa maa man derfor virkelig ogsaa tage Hensyn til samtlige de forskjellige tilstedeværende Forhold, og det gaar da, siger jeg, ikke an at tage Hartkornsbyrden bort, saalænge man ikke til Gjengæld kan ramme Eieren af den store Eiendom gennem Formue- og Veilighedsbetraktningen.

Det er for mig ikke i saa Henseende tilstrækkeligt og afgjørende, at der nu opstilles en Betaling, som tilsigter at moderere Virkningen af den foreslaaede Forandring af Naturalydelse. Det vil nemlig let ses, at det i Virkeligheden bliver et tvungent Leiemaal, som man derved bliver underkastet. Den ene bliver tvungen til mod en vis Betaling at gjøre Arbejder af en vis Slags, som Andre blive frie for at udføre. Hvad særlig Kjørserne angaar, da kan jeg derhos ikke frigjøre mig for

den Tanke, at det Fællesskab, som i saa Henseende paany oprettes, faar Lighed med en Art af Hovert. Det vil ved Fællesskabet med Hensyn til Kjørserne let gaa ligesom ved Hovert, nemlig at den ene skubber sig ind under den anden. Naar der saaledes f. Ex. skal kjøres Grus, da er det jo en Erfaring, som vi Alle have fra den Slags Arbejder, at i den Retning dier Fællesskab til Sjænting. Dette Fællesskab vilde nu ganske vist naturligvis falde bort, hvis den Bestemmelse blev indsat, som den ærede 2den Landsthingsmand for 5te Kreds (Drenbøll) omtalte, at Veistykernes Fordeling til hver Enkeltmand skulde bibeholdes. Men dette vilde jeg dog aldeles ikke kunne gaa ind paa. Jeg havde ikke ventet, at Noget endnu længere vilde være Talsmand for, at den gamle Arbeidsmaade i saa Henseende skulde bibeholdes, og jeg kan ikke forstaa det. Jeg havde meget mere ventet, at man vilde have udtalt sig stærkt for Landkommunallovens Bestemmelse i saa Henseende, og jeg kan ikke negte, at det staar for mig, som om den Regel, at Alt bortliciteres, bør overholdes langt mere end hidtil. Jeg havde ventet, at dette vilde have fundet stærke Talsmænd, og jeg havde særlig ventet, at Landsthinget, hvor jo netop den Bestemmelse i sin Tid blev indsat, at Reglen skulde være Licitationsarbejde, vilde have følt sig opfordret til at spørge: „Bliver det ikke snart virkelig gjældende, hvad der hidtil i saa Henseende vel har været fastsat at skulle være Regel, men som dog er blevet ved at være en Undtagelse?“ Og jeg er nu netop for mit Vedkommende noget frygtsom for, at, hvis den Bestemmelse vedtages, som med Hensyn til Kjørserne er foreslaaet i Lovforslagets 2det Affnit, saa vil Tanken som en Folge deraf ganske kaste sig paa denne Udredelsesmaade, og Reglen i Landkommunalloven vil blive glemt. Trods det Anførte er jeg ikke desto mindre ikke en saa bestemt Modstander af Lovforslaget, at jeg jo nok kan gaa ind paa den i saa Henseende påtænkte Ordning, naar kun den nuværende Fordelingsmaade baade med Hensyn til Snekastning og med Hensyn til Kjørser bibeholdes, hvorved Hartkornet bliver taget i Betragtning ved Siden af Folkeholdet og